

De Heilige Stoel

Spes non confundit

PAUSELIJKE BUL

AFKONDIGING VAN HET GEWONE JUBELJAAR 2025

FRANCISCUS

BISSCHOP VAN ROME

DIENAAR VAN GODS DIENAREN

AAN ALLEN DIE DEZE BRIEF ZULLEN LEZEN

MOGE HOOP UW HART VERVULLEN

1. *Spes non confundit* - *de hoop zal niet worden beschaamd* (Rom 5,5). In het licht van deze hoop, bemoedigde de apostel Paulus de christelijke gemeenschap van Rome. Hoop is ook de centrale boodschap van het aanstaande Jubeljaar, dat volgens een oude traditie elke vijfentwintig jaar door de paus wordt afgekondigd. Ik denk aan alle *pelgrims van hoop* die naar Rome zullen komen om het Heilige Jaar te vieren en aan degenen die niet in staat zullen zijn naar de stad van de apostelen Petrus en Paulus te komen en die het in hun lokale kerken zullen vieren. Moge het Jubeljaar voor iedereen een moment zijn om de Heer Jezus, de *deur* (cf. Joh 10,7.9) van ons heil, oprecht en persoonlijk te ontmoeten. Hij is *onze hoop* (cf. 1 Tim 1,1), en het is de opdracht van de Kerk om Hem altijd, overal en aan iedereen te verkondigen.

Hoop is universeel. In het hart van ieder mens leeft hoop als een verlangen en een verwachting van het goede, zelfs als de toekomst onzeker is. De onvoorspelbaarheid van de toekomst leidt echter vaak tot tegenstrijdige gevoelens, gaande van vertrouwen tot angst, van kalmte tot ontmoediging, van zekerheid tot twijfel. We ontmoeten vaak ontmoedigde mensen die sceptisch en pessimistisch naar de toekomst kijken, alsof niets hen geluk kan brengen. Moge het Jubeljaar voor iedereen een kans zijn om de hoop weer aan te wakkeren. Het Woord van God helpt ons om daarvoor redenen te vinden. Laten we wat de apostel Paulus aan de christenen van Rome schreef, als leidraad nemen.

Een woord van hoop

2. *Nu wij rechtvaardig verklaard zijn op grond van geloof, leven we in vrede met God, door onze Heer Jezus Christus. Dankzij Hem hebben we door het geloof toegang gekregen tot Gods genade, die ons fundament is, en mogen we ons laten voorstaan op de hoop om in zijn luister te delen. [...] Deze hoop zal niet worden beschaamd, omdat Gods liefde in ons hart is uitgegoten door de Heilige Geest, die ons gegeven is (Rom 5,1-2.5).* Paulus biedt hier veel stof tot nadenken. We weten dat de brief aan de Romeinen een beslissend keerpunt was in zijn evangelisatiewerk. Tot dan toe had hij geëvangéliseerd in het oostelijke deel van het Rijk. Nu wacht Rome op hem, met alles wat het vertegenwoordigt in de ogen van de wereld. Het vormt voor hem een grote uitdaging om het Evangelie te verkondigen dat geen barrières of grenzen kent. De kerk van Rome is niet gesticht door Paulus, maar toch voelt hij een vurig verlangen om er snel heen te gaan om aan iedereen het Evangelie van Jezus Christus, gestorven en verrezen, te brengen als een boodschap van hoop die de beloften vervult, tot heerlijkheid leidt en, gegrondvest op de liefde, niet teleurstelt.
3. Hoop wordt inderdaad geboren uit liefde en is gegrondvest op de liefde die stroomt uit het hart van Jezus dat aan het kruis is doorboord. *Werden we in de tijd dat we nog Gods vijanden waren al met Hem verzoend door de dood van zijn Zoon, des te zekerder is het dat wij, nu we met Hem zijn verzoend, gered zullen worden door diens leven (Rom 5,10).* En zijn leven manifesteert zich in ons geloofsleven, dat begint met het doopsel en zich ontwikkelt in ontvankelijkheid voor Gods genade. Daarom wordt ons leven bezielde door een hoop die voortdurend vernieuwd en versterkt wordt door de werking van de Heilige Geest.

Door zijn blijvende aanwezigheid in het leven van de pelgrimerende Kerk, verlicht de Heilige Geest alle gelovigen met het licht van de hoop. Hij houdt dit licht brandend, als een onuitblusbare fakkel, om ons leven te ondersteunen en te versterken. Christelijke hoop misleidt niet en stelt niet teleur, omdat ze gegrondvest is op de zekerheid dat niets of niemand ons ooit kan scheiden van Gods liefde: *Wat zal ons scheiden van de liefde van Christus? Tegenspoed, ellende of vervolging, honger of armoede, gevaar of het zwaard? Maar wij zegevieren in dit alles glansrijk dankzij Hem die ons zijn liefde heeft bewezen. Ik ben ervan overtuigd dat dood noch leven, engelen noch machten noch krachten, heden noch toekomst, hoogte noch diepte, of wat er ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die Hij ons bewezen heeft in Christus Jezus, onze Heer (Rom 8,35.37-39).* Daarom geeft deze hoop niet op bij moeilijkheden: ze is gegrondvest op geloof en wordt gevoed door naastenliefde, waardoor we in staat zijn om verder te gaan in het leven. Zoals de heilige Augustinus opmerkt: *Ongeacht onze levensstaat, kunnen we niet leven zonder deze drie drijfveren van de ziel: geloven, hopen, liefhebben.*¹

4. De heilige Paulus is heel realistisch. Hij weet dat het leven bestaat uit vreugde en verdriet,

¹ *Sermones*, 198 augm, 2.

dat liefde op de proef wordt gesteld als de moeilijkheden toenemen, en dat hoop kan wankelen onder het gewicht van het lijden. Toch schrijft hij: *We laten ons zelfs voorstaan op de ellende die we ondervinden, omdat we weten dat ellende tot volharding leidt, volharding tot betrouwbaarheid, en betrouwbaarheid tot hoop* (Rom 5,3-4). Voor de apostel kenmerken beproevingen het leven van degenen die het Evangelie verkondigen te midden van onbegrip en vervolging (cf. 2 Kor 6,3-10). Maar in dergelijke situaties breekt er een licht door de duisternis: we ontdekken hoe de evangelisatie wordt ondersteund door de kracht die uitgaat van Christus' kruis en opstanding. Zo leren we een deugd beoefenen die nauw verbonden is met hoop, namelijk *geduld*. We zijn eraan gewend geraakt om alles onmiddellijk te willen in een wereld waar haast de norm is geworden. We hebben geen tijd meer om elkaar te ontmoeten; zelfs gezinnen vinden het moeilijk om samen te komen en van elkaars gezelschap te genieten. Geduld is verdreven door hectische haast, wat ernstige schade toebrengt aan mensen. Dit leidt immers tot ongeduld, angst en zelfs zinloos geweld, met nog meer ontevredenheid en egocentrisme als gevolg.

In het digitale tijdperk, waar ruimte en tijd worden verdrongen door het 'hier en nu', is er weinig ruimte voor geduld. Als we ons nog zouden kunnen verwonderen over de schepping, zouden we het belang van geduld beter kunnen begrijpen. Denk aan het wachten op de wisseling van de seizoenen met hun respectieve vruchten, het observeren van het leven van dieren en hun ontwikkelingscycli, en het bezitten van de heldere blik van Franciscus die in zijn *Zonnelied*, precies 800 jaar geleden geschreven, de schepping als één grote familie zag en de zon 'broeder' en de maan 'zuster' noemde.² Het herontdekken van geduld kan alleen maar heilzaam zijn voor onszelf en voor anderen. Paulus spreekt vaak over geduld om het belang van volharding en vertrouwen in Gods belofte te benadrukken, maar bovenal getuigt hij dat God geduld met ons heeft, als de God *die ons doet volharden en ons troost geeft* (Rom 15,5). Geduld, ook een vrucht van de Heilige Geest, houdt de hoop levend en versterkt haar als een deugd en levenswijze. Laten we daarom leren vaak te vragen om de genade van geduld. Geduld is immers de dochter van de hoop en houdt die tegelijkertijd in stand.

Een weg van hoop

5. Het samenspel tussen hoop en geduld toont aan dat het christelijke leven een tocht is die sterke momenten vereist om de hoop te voeden en te versterken. Hoop is onze onmisbare metgezel die ons een glimp laat opvangen van het uiteindelijke doel: de ontmoeting met de Heer Jezus. Ik geloof graag dat er in 1300 een weg van genade, gevoed door volksvroomheid, voorafging aan de afkondiging van het eerste Jubeljaar. We mogen de verschillende manieren waarop de genade van vergeving rijkelijk is uitgestort over het heilige en gelovige volk van God niet vergeten. Denk bijvoorbeeld aan het grote 'pardon' die de heilige Celestinus V schonk aan degenen die op 28 en 29 augustus 1294 naar de Basiliek van Santa Maria di Collemaggio in Aquila gingen, zes jaar voordat paus Bonifatius VIII het Heilige Jaar instelde.

² Cf. *Fontes Franciscani*, nr. 263, 6.10.

De Kerk had dus al een Jubeljaar van barmhartigheid ervaren. Nog eerder, in 1216, willigde paus Honorius III, het verzoek van Franciscus in om een aflaat te verlenen aan iedereen die de Portiuncula bezocht tijdens de eerste twee dagen van augustus. Een vergelijkbaar precedent was er voor de pelgrimstocht naar Santiago de Compostella: in 1122 gaf paus Calixtus II toestemming om in dat heiligdom een Jubeljaar te vieren telkens wanneer het feest van de apostel Jacobus op een zondag viel. Het is van belang dat deze 'wijdverspreide' vorm van jubileumvieringen wordt voortgezet, zodat de kracht van Gods vergeving gemeenschappen en individuen kan ondersteunen en begeleiden op hun pelgrimstocht.

Pelgrimeren is uiteraard een fundamenteel element van elke jubileumviering. Op bedevaart gaan is kenmerkend voor mensen die op zoek zijn naar de zin van het leven. Pelgrimstochten te voet zijn uitermate gunstig voor het herontdekken van de waarde van stilte, inspanning en de essentie. Ook volgend jaar zullen pelgrims van hoop oude en moderne wegen bewandelen om het Jubileum intens te beleven. In Rome zelf zullen naast de traditionele pelgrimsroutes naar de catacomben en de zeven kerken, ook andere geloofsroutes worden aangeboden. Door van het ene land naar het andere te trekken, alsof grenzen er niet toe doen, en door van stad naar stad te gaan om de schepping en kunstwerken te bewonderen, leren we de rijkdom van verschillende ervaringen en culturen waarderen. We kunnen deze schoonheid vervolgens integreren in ons gebed en God danken voor de wonderen die Hij heeft verricht. De jubileumkerken langs de pelgrimsroutes en in de stad Rome zelf kunnen oases van spiritualiteit zijn om ons gelovig onderweg zijn nieuw leven in te blazen en om ons te laten putten uit de bronnen van hoop, vooral door het ontvangen van het sacrament van de verzoening, het essentiële vertrekpunt van een echte bekeringsweg. In de lokale kerken moet speciale aandacht worden besteed aan de voorbereiding van priesters en gelovigen op de biecht, en moet er gelegenheid zijn voor het sacrament in zijn individuele vorm.

Ik wil de gelovigen van de Oosterse Kerken, in het bijzonder degenen die al in volle gemeenschap zijn met de opvolger van Petrus, speciaal uitnodigen voor deze pelgrimstocht. Zij die zoveel hebben geleden, vaak tot de dood toe, voor hun trouw aan Christus en de Kerk, moeten zich bijzonder welkom voelen in dit Rome, dat ook hun Moeder is en talloze herinneringen aan hun aanwezigheid koestert. De Katholieke Kerk, verrijkt door hun oude liturgieën en de theologie en spiritualiteit van hun vaders - monniken en theologen - wil hen en hun orthodoxe broeders en zusters symbolisch verwelkomen in een tijd waarin zij al als pelgrims hun eigen kruisweg beleven en vaak door geweld en instabiliteit gedwongen worden hun thuisland, hun heilige land, te verlaten voor veiliger oorden. Voor hen zal de hoop die voortvloeit uit de ervaring dat de Kerk van hen houdt, hen niet in de steek laat en hen volgt waar ze ook gaan, de symboliek van het Jubeljaar nog krachtiger maken.

6. Het Heilige Jaar 2025 ligt in het verlengde van de voorgaande genadejaren. Tijdens het laatste Gewone Jubeljaar werd de drempel van de tweeduizendste verjaardag van de geboorte van Jezus Christus overschreden. Vervolgens kondigde ik op 13 maart 2015 een

Buitengewoon Jubeljaar af met als doel mensen *het gelaat van Gods barmhartigheid*³ te laten zien, de centrale boodschap van het Evangelie voor alle mensen in alle tijden, en hen in staat te stellen dit gelaat te ontmoeten. Nu breekt het nieuwe Jubeljaar aan, een tijd waarin de Heilige Deur opnieuw wijd open zal staan om iedereen te verwelkomen voor een diepgaande ervaring van Gods liefde, die in de harten de zekere hoop op verlossing in Christus opwekt. Dit Heilig Jaar zal ons ook leiden naar een ander cruciaal Jubeljaar voor alle christenen: in 2033 vieren we de tweeduizendste verjaardag van de verlossing die volbracht werd door het lijden, de dood en de verrijzenis van de Heer Jezus. We staan dus aan het begin van een pelgrimstocht die gekenmerkt wordt door belangrijke etappes, waarin Gods genade de mensen voorafgaat en begeleidt, die vooruitgaan in vastberaden geloof, krachtige naastenliefde en standvastige hoop (cf. 1 Tes 1,3).

Voortbouwend op een lange traditie en met de zekerheid dat dit Jubeljaar een intense ervaring van genade en hoop zal zijn voor de hele Kerk, kondig ik af dat de Heilige Deur van de Sint-Pietersbasiliek in het Vaticaan op 24 december 2024 zal worden geopend, waarmee het Gewone Jubeljaar officieel van start zal gaan. Op de volgende zondag, 29 december 2024, zal ik de Heilige Deur van mijn kathedraal, Sint-Jan van Lateranen, openen, die op 9 november van dit jaar haar 1700ste verjaardag van haar inwijding zal vieren. Ten slotte zal op 1 januari 2025, het feest van de Heilige Maria, Moeder van God, de Heilige Deur van de Pauselijke Basiliek van de heilige Paulus buiten de Muren worden geopend. Deze laatste drie Heilige Deuren zullen op zondag 28 december van hetzelfde jaar worden gesloten.

Ik bepaal verder dat op zondag 29 december 2024, in alle kathedralen en cokathedralen, de diocesane bisschoppen de heilige eucharistie zullen vieren als plechtige opening van het Jubeljaar, volgens de rituele instructies die voor die gelegenheid zullen worden verstrekt. Voor vieringen in cokathedralen kan een daartoe aangewezen afgevaardigde de plaats van de bisschop innemen. Een pelgrimstocht die begint bij een kerk die is gekozen voor de *collectio* en vervolgens verder gaat naar de kathedraal, kan dienen om de tocht van hoop te symboliseren die, verlicht door het Woord van God, alle gelovigen verenigt. Tijdens deze pelgrimstocht kunnen passages uit dit document worden gelezen, samen met de afkondiging van de jubileumaflaat. Die aflaat kan worden verkregen in overeenstemming met de voorschriften die te vinden zijn in de eerdergenoemde rituele instructies. Gedurende het Heilige Jaar, dat eindigt in de lokale kerken op zondag 28 december 2025, moet alles in het werk worden gesteld om het volk van God in staat te stellen volledig deel te nemen zowel aan de verkondiging van de hoop op Gods genade als aan de tekenen die getuigen van de werkzaamheid ervan.

Het Gewone Jubeljaar zal worden afgesloten met het sluiten van de Heilige Deur in de Pauselijke Sint-Pietersbasiliek in het Vaticaan op 6 januari 2026, ter gelegenheid van het feest van de Openbaring van de Heer. Moge tijdens dit Heilig Jaar het licht van de

³ *Misericordiae Vultus, Pauselijke bul voor afkondiging Buitengewoon Jubeljaar van Barmhartigheid*, nrs. 1-3.

christelijke hoop alle mensen bereiken, als een boodschap van Gods liefde die aan iedereen is gericht! Moge de Kerk een trouwe getuige zijn van deze boodschap in alle delen van de wereld!

Tekenen van hoop

7. We putten niet alleen hoop uit Gods genade, maar worden ook geroepen om hoop te vinden in de tekenen van de tijd die de Heer ons geeft. Het Tweede Vaticaanse Concilie benadrukt dat *op de Kerk te allen tijde de plicht rust, de tekenen van de tijd grondig te bestuderen en ze in het licht van het Evangelie te interpreteren. Zo kan ze op een aan iedere generatie aangepaste wijze antwoorden op de steeds weer terugkerende vragen van de mensen over de zin van het tegenwoordige en het toekomstige leven en over de verhouding van beide tot elkaar.*⁴ Daarom moeten we aandacht besteden aan al het goede in de wereld, om niet in de verleiding te komen om kwaad en geweld als overheersend te zien. De tekenen van de tijd, die de diepste verlangens van mensen weerspiegelen die Gods reddende aanwezigheid nodig hebben, moeten worden getransformeerd in tekenen van hoop.

8. Laat het eerste teken van hoop zich vertalen in vrede voor de wereld, nu de wereld opnieuw wordt ondergedompeld in de tragedie van oorlog. De drama's uit het verleden vergetend, staat de menselijke familie opnieuw voor een zware beproeving, nu vele volkeren het slachtoffer zijn van gewelddadige wreedheden. Wat heeft de toekomst nog in petto voor deze volkeren die al zoveel hebben geleden? Hoe is het mogelijk dat hun wanhopige hulpkreten de wereldleiders niet aanzetten tot het oplossen van de talrijke regionale conflicten, gezien de mogelijke wereldwijde gevolgen ervan? Is het een te grote droom om te hopen dat wapens zullen zwijgen en geen vernietiging en dood meer zullen zaaien? Moge het Jubeljaar ons eraan herinneren dat *vredestichters kinderen van God* zullen worden genoemd (Mt 5,9). De urgentie van vrede daagt ons allen uit en vraagt om concrete acties. Moge de diplomatie zich onvermoeibaar inzetten om met moed en creativiteit elke kans te grijpen voor onderhandelingen die gericht zijn op een duurzame vrede.

9. Hoopvol naar de toekomst kijken betekent ook dat we een levensvisie vol enthousiasme moeten hebben om met anderen te delen. Helaas ontbreekt dit perspectief vaak, wat in de eerste plaats resulteert in het verlies van het verlangen om het leven door te geven. Verschillende landen kampen met een zorgwekkende daling van het geboortecijfer, veroorzaakt door een hectisch levenstempo, angst voor de toekomst, gebrek aan werkzekerheid en adequate sociale bescherming, en sociale modellen waarin winstbejag de agenda domineert boven zorg voor relaties. Aan de andere kant zijn er groepen die *weigeren de problemen onder ogen te zien, door alles te wijten aan de bevolkingsgroei in plaats van aan een extreem en selectief consumptiegedrag van sommigen.*⁵

⁴ Pastorale constitutie, *Gaudium et spes*, nr. 4.

⁵ Encycliek *Laudato si'*, nr. 50.

De bereidheid om nieuw leven te verwelkomen en verantwoord ouderschap te omarmen is diep verankerd in het hart en lichaam van mannen en vrouwen. Het is een missie die de Heer heeft toevertrouwd aan echtgenoten en hun liefde. Naast de wetgevende inspanningen van de staten, is het cruciaal dat er ook aanzienlijke steun komt van geloofsgemeenschappen en de samenleving in al haar geledingen. Het verlangen van jonge mensen om kinderen te verwekken, als uitdrukking van de vruchtbaarheid van hun liefde, waarborgt de toekomst van elke samenleving. Dit verlangen is een kwestie van hoop: het ontstaat uit hoop en het wekt hoop op.

Daarom moet de christelijke gemeenschap zich onderscheiden door te pleiten voor een maatschappelijke alliantie die niet ideologisch gekleurd is en die hoop bevordert voor iedereen. Deze alliantie zou zich moeten inzetten voor een toekomst gevuld met het gelach van vele kinderen die de nu veel te lege wiegen in vele delen van de wereld komen vullen. In feite moet iedereen de vreugde van het leven herontdekken, want mannen en vrouwen, geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God (cf. Gn 1,26), kunnen niet tevreden zijn met louter overleven of vegeteren, of zich aanpassen aan het heden door zich enkel tevreden te stellen met het materiële. Dit individualisme houdt mensen gevangen, vernietigt hoop en creëert een droefheid die zich in het hart nestelt, waardoor mensen bitter en intolerant worden.

10. Tijdens het Jubeljaar worden we geroepen om tastbare tekenen van hoop te zijn voor onze broeders en zusters die in moeilijke omstandigheden verkeren. Mijn gedachten gaan specifiek uit naar gevangenen die hun vrijheid ontnomen zijn en dagelijks de hardheid van opsluiting, emotionele leegte, opgelegde beperkingen en vaak ook een gebrek aan respect ervaren. Ik stel voor dat regeringen in dit Jubeljaar initiatieven lanceren die de hoop herstellen. Dit kan bijvoorbeeld door vormen van amnestie of strafvermindering in te voeren, bedoeld om mensen te helpen hun zelfvertrouwen en hun vertrouwen in de samenleving te herstellen. Dit zou moeten leiden tot wegen naar re-integratie in de gemeenschap, met een concrete toezegging om de wet na te leven.

Deze eeuwenoude oproep, ontleend aan het Woord van God, blijft zijn wijsheid behouden en dringt aan op daden van barmhartigheid en bevrijding die een nieuw begin mogelijk maken: *Elk vijftigste jaar zal voor jullie een heilig jaar zijn, waarin kwijtschelding wordt afgekondigd voor alle inwoners van het land* (Lv 25,10). Deze gevestigde praktijk van de Mozaïsche wet werd later overgenomen door de profeet Jesaja: *De geest van God, de Heer, rust op mij, want de Heer heeft mij gezalfd. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij mij gezonden, om aan verslagen harten hoop te bieden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan geketenden hun bevrijding, om een genadejaar van de Heer uit te roepen* (Js. 61,1-2). Aan het begin van zijn openbaar optreden eigende Jezus zich deze woorden toe door te verklaren dat in Hemzelf het *genadejaar van de Heer* vervuld is (cf. Lc 4,18-19). Overal ter

wereld zouden gelovigen, en in het bijzonder hun herders, de vertolkers moeten zijn van deze verzoeken. Ze zouden eensgezind en moedig moeten pleiten voor menswaardige omstandigheden in gevangenissen, respect voor de mensenrechten van gevangenen en vooral voor de afschaffing van de doodstraf. Deze laatste maatregel is in strijd met het christelijke geloof omdat het alle hoop op vergeving en rehabilitatie tenietdoet.⁶ Om gevangenen een concreet teken van nabijheid te bieden, zou ik graag een Heilige Deur in een gevangenis openen, als een symbool dat hen uitnodigt om hun toekomst met hoop en vernieuwd levensvertrouwen tegemoet te zien.

11. Tekenen van hoop moeten worden aangeboden aan zieke mensen, of ze nu thuis zijn of in het ziekenhuis. Hun lijden kan worden verzacht door de nabijheid en genegenheid van degenen die hen bezoeken. Werken van barmhartigheid zijn ook werken van hoop, die gevoelens van dankbaarheid in de harten aanwakkeren. Dankbaarheid zou alle gezondheidswerkers moeten bereiken die, vaak onder moeilijke omstandigheden, hun missie vervullen door liefdevolle zorg te bieden aan de zieke en meest kwetsbare mensen.

Inclusieve zorg moet worden besteed aan degenen die zich in bijzonder moeilijke situaties bevinden, worstelend met hun eigen zwakheden en beperkingen, vooral degenen die getroffen zijn door ziekten of handicaps die hun persoonlijke autonomie en vrijheid ernstig beperken. Het zorgen voor deze mensen is een lofzang op de menselijke waardigheid, een lied van hoop dat het koor van de hele samenleving nodig heeft.

12. Tekenen van hoop zijn essentieel, vooral voor degenen die de hoop belichamen - *de jongeren*. Helaas zien zij vaak hun dromen uiteenspatten. We mogen hen niet teleurstellen, want hun enthousiasme is de basis voor de toekomst. Het is prachtig om te zien hoe ze bruisen van energie, bijvoorbeeld wanneer ze hun handen uit de mouwen steken en zich vrijwillig inzetten bij rampen en sociale noodsituaties. Echter, het is hartverscheurend om jonge mensen te zien die hun hoop verliezen, geconfronteerd met een onzekere en weinig rooskleurige toekomst, gebrek aan werk en werkzekerheid, of beperkte vooruitzichten na hun opleiding. Zonder de hoop dat hun dromen werkelijkheid kunnen worden, raken ze onvermijdelijk ontmoedigd en apathisch. Het vluchten in drugs, het risico om in delinquentie te vervallen en het najagen van vluchtig genot is bijzonder schadelijk voor hen. Het sluit hen af van de schoonheid en de zin van het leven en kan leiden tot depressie en zelfdestructief gedrag. Daarom moet het Jubeljaar de Kerk inspireren om meer moeite te doen om hen te ondersteunen. Laten we met hernieuwde ijver zorgen voor adolescenten, studenten en jonge koppels - de nieuwe generaties. Laten we dicht bij de jongeren staan, want zij zijn de vreugde en de hoop van de Kerk en van de wereld!

13. Tekenen van hoop zijn essentieel voor migranten die hun thuisland verlaten in de hoop op

⁶ Cf. *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 2267.

een beter leven voor zichzelf en hun gezin. Hun verwachtingen mogen niet worden ondermijnd door vooroordelen en afwijzing. Een gastvrije houding, die iedereen met respect voor hun waardigheid omarmt, moet samengaan met een gevoel van verantwoordelijkheid. Zo wordt niemand het recht ontzegd om een betere toekomst op te bouwen. *Ballingen, ontheemden en vluchtelingen*, die door internationale conflicten gedwongen worden te emigreren om oorlog, geweld en discriminatie te ontvluchten, moeten verzekerd zijn van veiligheid en toegang tot werk en onderwijs, de middelen die ze nodig hebben om hun plek te vinden in een nieuwe sociale context.

Moge de christelijke gemeenschap altijd bereid zijn om de rechten van de meest kwetsbare mensen te verdedigen en haar deuren wijd open te zetten om hen te verwelkomen. Zo wordt niemand ooit beroofd van de hoop op een betere toekomst. Mogen de woorden van de Heer in de grote gelijkenis van het Laatste Oordeel altijd weerklank vinden in ons hart: *Ik was een vreemdeling en jullie namen Mij op, want alles wat jullie gedaan hebben voor een van de geringsten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan (Mt 25,35.40).*

14. Senioren, die zich vaak eenzaam en verlaten voelen, verdienen eveneens tekenen van hoop. Waardering voor hun levenservaring, hun wijsheid en de bijdrage die ze kunnen leveren, is een opdracht voor zowel de christelijke gemeenschap als de samenleving, die geroepen zijn om samen de band tussen generaties te versterken.

Ik denk hier in het bijzonder aan grootouders, die de cruciale rol vervullen van het doorgeven van geloof en wijsheid aan de jongere generaties. Mogen zij zich gesteund weten door de dankbaarheid van hun kinderen en de liefde van hun kleinkinderen, die in hun grootouders hun wortels ontdekken en bij hen begrip en bemoediging vinden.

15. Het is mijn diepste wens dat er hoop mag zijn voor de miljarden arme mensen, die vaak het levensnoodzakelijke missen. Geconfronteerd met steeds nieuwe golven van verarming, bestaat het risico dat we eraan gewend raken en ons erbij neerleggen. We mogen onze blik echter niet afwenden van deze dramatische situaties die nu overal voorkomen en niet alleen in bepaalde delen van de wereld. Elke dag ontmoeten we mensen die arm of verarmd zijn; het kunnen zelfs onze naaste burens zijn. Vaak zijn ze dakloos of hebben ze niet genoeg eten voor een dag. Ze lijden onder de uitsluiting en onverschilligheid van velen. Het is een schandaal dat in een wereld die over enorme hulpbronnen beschikt, grotendeels bestemd voor de productie van wapens, de armen nog steeds *de grootste groep van de planeet vormen, duizenden miljoenen mensen. Hoewel ze vandaag wel aan bod komen in de internationale politieke en economische debatten, lijkt het toch vaak alsof hun problemen als een bijzaak worden behandeld, als een punt dat verplicht op de agenda staat of in de marge werd toegevoegd. Soms wordt het zelfs als een soort 'collateral damage' beschouwd. Want als er concreet moet gehandeld worden, blijven ze inderdaad vaak op de laatste plaats*

*staan.*⁷ Laten we niet vergeten: de armen zijn bijna altijd het slachtoffer, niet degenen die de schuld dragen.

Oproepen tot hoop

16. Het Jubeljaar herinnert ons eraan, in navolging van de eeuwenoude boodschap van de profeten, dat de goederen van de aarde bestemd zijn voor iedereen, niet alleen voor een selecte groep bevoorrechten. De rijke mensen moeten vrijgevig zijn en hun blik niet afwenden van hun medemensen in nood. Ik denk hierbij vooral aan degenen die onvoldoende water of voedsel hebben. Honger is een afschuwelijke plaag die het weefsel van onze menselijke familie aantast en ons allen oproept tot een ernstig gewetensonderzoek. Ik hernieuw mijn oproep: *Laten we met het geld voor wapens en andere militaire uitgaven een Wereldfonds oprichten, om voor eens en altijd de honger uit te roeien en de ontwikkeling van de armste landen te bevorderen, zodat hun inwoners hun toevlucht niet moeten nemen tot gewelddadige of bedrieglijke oplossingen of hun land niet moeten verlaten op zoek naar een waardiger leven.*⁸

In het licht van het Jubeljaar wil ik nog een andere dringende oproep doen aan de meer welvarende landen. Ik vraag hen de ernst van veel van hun beslissingen uit het verleden te erkennen en vastbesloten de schulden kwijt te schelden van landen die deze nooit zullen kunnen terugbetalen. Dit is meer dan een kwestie van vrijgevigheid, het is een kwestie van rechtvaardigheid die vandaag de dag nog wordt versterkt door een nieuwe vorm van onrechtvaardigheid waarvan we ons bewust zijn geworden: *Want er bestaat een 'ecologische schuld' vooral tussen Noord en Zuid, die samenhangt met het commerciële onevenwicht en de gevolgen ervan op ecologisch vlak, evenals met het disproportioneel gebruik van de natuurlijke hulpbronnen door een aantal landen in de loop der jaren.*⁹ Zoals de heilige Schrift leert, is de aarde van de Heer en zijn wij allemaal *vreemdelingen die bij Hem te gast zijn* (cf. Lv 25,23). Als we werkelijk de weg naar vrede in onze wereld willen voorbereiden, laten we ons dan inzetten om de onderliggende oorzaken van onrecht te verhelpen, laten we onrechtvaardige en onbetaalbare schulden kwijtschelden en de hongerigen te eten geven.

17. Het komende Jubeljaar valt ook samen met een zeer belangrijke datum voor alle christenen: de 1700e verjaardag van de viering van het eerste grote Oecumenische Concilie, dat van Nicea. Het is belangrijk om te benadrukken dat bisschoppen sinds de apostolische tijd bij verschillende gelegenheden bijeen zijn gekomen om leerstellige kwesties en disciplinaire zaken te bespreken. In de eerste eeuwen van het christendom werden er vaak synoden gehouden, zowel in het christelijke Oosten als in het Westen. Dit toont aan hoe belangrijk het was om de eenheid van het volk van God te bewaren en om de trouwe verkondiging van het Evangelie te waarborgen. Het Jubeljaar biedt een belangrijke gelegenheid om concreet

⁷ Encycliek *Laudato si'*, nr. 49.

⁸ Encycliek *Fratelli tutti*, nr. 262.

⁹ Encycliek *Laudato si'*, nr. 51.

uitdrukking te geven aan deze vorm van synodaliteit, die de christelijke gemeenschap vandaag de dag steeds noodzakelijker acht om tegemoet te komen aan de dringende behoefte aan evangelisatie. Alle gedoopten, elk met hun eigen charisma's en ambten, dragen medeverantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat talrijke tekenen van hoop getuigen van Gods aanwezigheid in de wereld.

Het Concilie van Nicea had als opdracht de eenheid van de Kerk te bewaren, die ernstig werd bedreigd door de ontkenning van de volledige goddelijkheid van Jezus Christus en dus van zijn wezensgelijkheid met de Vader. Ongeveer driehonderd bisschoppen, bijeengeroepen op initiatief van keizer Constantijn, namen deel aan dit concilie. Hun eerste bijeenkomst vond plaats in het keizerlijk paleis op 20 mei 325. Na talrijke debatten keurden zij, door de genade van de Geest, unaniem het Credo goed dat wij nog steeds belijden in de zondagseucharistieviering. De concilievaders wilden dit Credo beginnen door voor het eerst de uitdrukking *Wij geloven* te gebruiken,¹⁰ als teken dat alle kerken in gemeenschap waren en dat alle christenen hetzelfde geloof beleden.

Het Concilie van Nicea was een mijlpaal in de kerkgeschiedenis. De herdenking ervan nodigt christenen uit om gezamenlijk de Heilige Drie-eenheid te loven en te danken, en in het bijzonder ook Jezus Christus, de Zoon van God, één in wezen met de Vader,¹¹ die ons dit liefdesmysterie heeft geopenbaard. Tegelijkertijd is Nicea een oproep aan alle kerken en kerkelijke gemeenschappen om hun inspanningen voor zichtbare eenheid voort te zetten en om onophoudelijk te zoeken naar passende manieren om volledig te beantwoorden aan het gebed van Jezus: *Laat hen allen één zijn, Vader. Zoals U in Mij bent en Ik in U, laat hen zo ook in Ons zijn, opdat de wereld gelooft dat U Mij hebt gezonden* (Joh 17,21).

Het Concilie van Nicea discussieerde ook over de datum van Pasen. Verschillende benaderingen van deze kwestie hebben tot nu toe verhindert dat we de fundamentele gebeurtenis van ons geloof op dezelfde dag vieren. Door een gelukkige samenloop van omstandigheden echter, zal dit in het jaar 2025 wel gebeuren. Dit kan worden opgevat als een oproep aan alle christenen van Oost en West om een beslissende stap te zetten naar een consensus over een gemeenschappelijke datum voor Pasen. Het is goed om onszelf eraan te herinneren dat veel mensen, die zich niet bewust zijn van de controverses uit het verleden, niet begrijpen hoe er nog steeds verdeeldheid over dit onderwerp kan blijven bestaan.

Verankerd in hoop

18. Hoop, samen met geloof en liefde, vormen het drieluik van de 'theologische deugden' die de kern van het christelijke leven uitdrukken (cf. 1 Kor 13,13; 1 Tes 1,3). In hun onlosmakelijke dynamiek fungeert hoop als de deugd die de innerlijke richting en het doel van het

¹⁰ *Symbolae de Nicée*: H. Denzinger – A. Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, nr. 125.

¹¹ *Ibid.*

geloofsleven aangeeft. Daarom spoort de apostel Paulus ons aan: *Wees verheugd door de hoop die u hebt, wees standvastig wanneer u tegenspoed ondervindt, en bid onophoudelijk* (Rom 12,12). We moeten zeker blijven groeien in hoop (cf. Rom 15,13), om een geloofwaardig en aantrekkelijk getuigenis te geven van het geloof en de liefde die in ons hart wonen. Dit zorgt ervoor dat ons geloof vreugdevol kan zijn en onze naastenliefde enthousiast. Het stelt ieder van ons in staat om een glimlach, een klein gebaar van vriendschap, een vriendelijke blik, een luisterend oor, een goede daad aan te bieden, wetende dat deze, in de Geest van Jezus, vruchtbare zaden van hoop kunnen worden voor degenen die ze ontvangen. Maar waarom is de hoop gebaseerd? Om dit te begrijpen, is het goed om stil te staan bij de redenen voor onze hoop (cf. 1 Pe 3,15).

19. *Ik geloof in het eeuwige leven*:¹² zo belijdt ons geloof en de christelijke hoop vindt een fundamentele basis in deze woorden. Want hoop is *de goddelijke deugd waardoor wij naar het rijk der hemelen en het eeuwige leven verlangen als naar ons geluk*.¹³ Het Tweede Vaticaanse Concilie legt uit: *Waar evenwel het goddelijke fundament en de hoop op eeuwig leven ontbreken, daar wordt – zoals tegenwoordig vaak valt te constateren – de menselijke waardigheid bijzonder ernstig beschadigd en blijven de raadsels rond leven en dood en rond schuld en pijn onopgelost, zodat de mensen niet zelden tot wanhoop vervallen*.¹⁴ Wij daarentegen kunnen, gesterkt door de hoop waarin we gered zijn, de voortschrijdende tijd onder ogen zien met de zekerheid dat de geschiedenis van de menselijke familie en onze eigen individuele geschiedenis niet uitlopen op een doodlopend spoor of een donkere afgrond, maar gericht zijn op een ontmoeting met de Heer van de heerlijkheid. Daarom leven we in verwachting van zijn wederkomst en in de hoop voor altijd in Hem te leven. In deze geest maken we ons het vurige gebed van de eerste christenen eigen, waarmee de heilige Schrift eindigt: *Kom, Heer Jezus!* (Op 22,20).

20. De dood en opstanding van Jezus vormen de kern van ons geloof. De heilige Paulus verwoordt dit kernachtig met vier werkwoorden: *Het belangrijkste dat ik u heb doorgegeven, heb ik op mijn beurt ook weer ontvangen: dat Christus voor onze zonden is gestorven, zoals in de Schriften staat, dat Hij is begraven, dat Hij op de derde dag is opgewekt, zoals in de Schriften staat, en dat Hij is verschenen aan Kefas en vervolgens aan de twaalf* (1 Kor 15,3-5). Christus stierf, werd begraven, is opgewekt en is verschenen. Hij doorstond het drama van de dood voor ons. De liefde van de Vader wekte Hem op in de kracht van de Geest waardoor zijn menselijkheid de eerste vrucht van de eeuwigheid werd voor onze verlossing. De christelijke hoop ligt precies hierin: in het aangezicht van de dood, die het einde van alles lijkt te zijn, ontvangen we de zekerheid dat, dankzij Christus en dankzij zijn genade die ons in het doopsel

¹² *Symbolae des Apôtres*: H. Denzinger – A. Schönmetzer, *Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, nr. 30.

¹³ *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 1817.

¹⁴ Pastorale constitutie *Gaudium et spes*, nr. 21.

wordt geschonken, *God het leven niet van ons afneemt, maar nieuw maakt*,¹⁵ voor altijd. Door met Christus begraven te worden in het doopsel, ontvangen we in Hem, de Verrezene, het geschenk van een nieuw leven dat de muren van de dood afbreekt en er een doorgang naar de eeuwigheid van maakt.

De realiteit van de *dood*, als een pijnlijke scheiding van degenen die ons dierbaar zijn, kan niet worden verzacht door holle retoriek. Het Jubeljaar biedt ons echter de kans om met diepe dankbaarheid het geschenk van nieuw leven te herontdekken dat we in de doop hebben ontvangen, een leven dat in staat is om het drama te transformeren. In de context van het Jubeljaar is het waardevol om na te denken over hoe dat mysterie vanaf de vroegste eeuwen in het leven van de Kerk werd begrepen. Een voorbeeld hiervan is de traditie om doopvonten in een achthoekige vorm te bouwen, zoals te zien is in veel oude doopkapellen, zoals die van Sint-Jan van Lateranen in Rome. Dit was bedoeld om te symboliseren dat de doop de dageraad is van de 'achtste dag', de dag van de verrijzenis, een dag die het normale, wekelijkse verstrijken van de tijd overstijgt en opent naar de dimensie van de eeuwigheid, naar een leven dat eeuwig duurt. Dit is het doel waarnaar we streven op onze aardse pelgrimstocht (cf. Rom 6, 22).

Het meest overtuigende getuigenis van deze hoop wordt geleverd door de *martelaren*. Onwankelbaar in hun geloof in de verrezen Christus, waren ze in staat om afstand te doen van hun aardse leven om hun Heer niet te verraden. Deze belijders van het leven dat geen einde heeft, zijn aanwezig in elke tijd en zijn talrijk, misschien wel talrijker dan ooit in onze dagen. We moeten hun getuigenis koesteren om onze hoop vruchtbaar te maken.

Deze martelaren, die behoren tot diverse christelijke tradities, vormen ook zaden van eenheid omdat zij de oecumene van het bloed belichamen. Daarom is het mijn vurige wens dat er tijdens het Jubeljaar een oecumenische viering zal plaatsvinden, zodat de rijkdom van het getuigenis van deze martelaren volledig tot uiting komt.

21. Wat zal er van ons worden na de dood? Voorbij deze drempel wacht het eeuwige leven met Jezus, dat bestaat uit volledige verbondenheid met God, in contemplatie en deelname aan zijn oneindige liefde. Wat we nu in hoop ervaren, zullen we dan in werkelijkheid zien. De heilige Augustinus schreef hierover: *Wanneer ik U aanhang met mijn hele wezen, zal ik nergens pijn of ongemak meer hebben. Dan zal mijn leven leven zijn, helemaal vervuld van U*.¹⁶ Wat zal deze volheid van verbondenheid kenmerken? Gelukkig zijn. Geluk is onze menselijke roeping, een doel waar iedereen naar streeft.

Maar wat is geluk? Welk geluk verwachten en verlangen we? Niet een vluchtig genot, een kortstondige bevrediging die, eenmaal ervaren, ons doet hunkeren naar meer, in een

¹⁵ Cf. Romeins Missaal, *Prefatie van de overledenen I*.

¹⁶ *Confessions*, X, 28 - In de Nederlandse vertaling van Wim Sleddens *Belijdenissen*, X, 39.

wanhopige zoektocht die ons hart onverzadigd en steeds leger achterlaat. We hebben een geluk nodig dat definitief gerealiseerd wordt in datgene wat ons vervult, namelijk in de liefde. Zo kunnen we zelfs nu al zeggen: 'Ik ben geliefd, daarom besta ik; en ik zal voor altijd bestaan in de liefde die niet teleurstelt, de liefde waarvan niets of niemand mij ooit kan scheiden'. Laten we nog eens luisteren naar de woorden van de apostel: *Ik ben ervan overtuigd dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch machten, noch krachten, noch heden, noch toekomst, noch hoogte, noch diepte, noch iets anders in de schepping, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die Hij ons heeft bewezen in Christus Jezus, onze Heer* (Rom 8, 38-39).

22. Wat ook verband houdt met het eeuwige leven, is Gods oordeel, zowel aan het einde van ons individuele leven als aan het einde van de tijd. Kunstenaars hebben vaak geprobeerd dit uit te beelden - denk aan Michelangelo's meesterwerk in de Sixtijnse Kapel – in overeenstemming met de theologische visie van hun tijd en met als doel ontzag op te wekken bij de toeschouwer. We moeten ons inderdaad bewust en ernstig voorbereiden op het moment dat ons leven in kaart zal worden gebracht, maar we moeten dit altijd doen vanuit de hoop, de theologische deugd die ons leven ondersteunt en beschermt tegen ongegronde angst. Het oordeel van God, die liefde is (cf. 1 Joh 4,8.16), kan alleen gebaseerd zijn op liefde, en vooral op de manier waarop we die al dan niet hebben beoefend ten opzichte van de meest behoeftige mensen, in wie Christus, de rechter zelf, aanwezig is (cf. Mt 25,31-46). Het is dus duidelijk dat we het hebben over een oordeel dat verschilt van alle oordelen van mensen en aardse rechtbanken. Het moet worden begrepen als een relatie in waarheid met God, die liefde is, en met onszelf, binnen het ondoorgrondelijke mysterie van de goddelijke barmhartigheid. De Heilige Schrift zegt: *Door zo te handelen hebt U uw volk geleerd dat rechtvaardigen menslievend moeten zijn; U geeft uw kinderen de hoop dat U wie zondigt tot inkeer brengt... opdat wij aan uw genade denken wanneer wij een oordeel vellen, en wanneer er een oordeel over ons wordt uitgesproken, barmhartigheid verwachten* (W 12,19.22). Zoals Benedictus XVI schreef: *Op het moment van het oordeel ervaren en ontvangen wij deze overmacht van Zijn liefde over al het kwaad in de wereld en in ons. De pijn van de liefde wordt onze redding en onze vreugde.*¹⁷

Het Oordeel verwijst naar de verlossing waarop we hopen, een verlossing die Jezus voor ons heeft verkregen door zijn dood en verrijzenis. Het doel ervan is om ons voor te bereiden op de uiteindelijke ontmoeting met de Heer. Het kwaad dat we hebben begaan kan niet verborgen blijven; het moet worden *gezuiverd* om deze definitieve overgang naar Gods liefde mogelijk te maken. In deze context begrijpen we de noodzaak om te bidden voor allen die hun aardse pelgrimstocht hebben voltooid. Onze solidariteit in voorbede haalt haar doeltreffendheid uit de gemeenschap van de heiligen, uit de gemeenschappelijke band die ons verenigt met Christus, de eerstgeborene van de hele schepping. De jubileumaflaat is, dankzij de kracht van het gebed, op een bijzondere manier bestemd voor hen die ons zijn

¹⁷ Encycliek *Spe salvi*, nr. 47.

voorgegaan, zodat zij de volle barmhartigheid mogen verkrijgen.

23. De aflaat stelt ons in staat de grenzeloze barmhartigheid van God te ontdekken. Het is geen toeval dat in de oudheid de termen *barmhartigheid* en *aflaat* door elkaar werden gebruikt, als uitdrukking voor de volheid van Gods vergeving die geen grenzen kent.

Het sacrament van de verzoening verzekert ons dat God onze zonden uitwist. We ervaren deze krachtige en troostende woorden uit de Psalm: *Hij vergeeft u alle schuld, Hij geneest al uw kwalen, Hij redt uw leven van het graf, Hij kroont u met trouw en liefde. Liefdevol en genadig is de Heer, Hij blijft geduldig en groot is zijn trouw. Hij straft ons niet naar onze zonden, Hij vergeldt ons niet naar onze schuld. Zoals de hoge hemel de aarde overspant, zo welft zich zijn trouw over wie Hem vrezen. Zo ver als het oosten is van het westen, zo ver heeft Hij onze zonden van ons verwijderd* (Ps. 103,3-4.8.10-12). De sacramentele verzoening is niet alleen een prachtige spirituele kans, maar ook een beslissende, essentiële en onmisbare stap op onze geloofsweg. Daarin staan we de Heer toe onze zonden uit te wissen, onze harten te genezen, ons op te richten, ons te omhelzen en ons zijn tedere en barmhartige gelaat te tonen. Er is inderdaad geen betere manier om God te leren kennen dan ons door Hem te laten verzoenen (cf. 2 Kor 5,20) en zijn vergeving te ervaren. Laten we daarom de biecht niet verwaarlozen, maar de schoonheid van dit sacrament van genezing en vreugde herontdekken, de schoonheid van Gods vergeving van onze zonden!

Toch weten we uit persoonlijke ervaring dat elke zonde *sporen nalaat*. Zonde heeft gevolgen, zowel uiterlijk, als resultaat van het begane kwaad, als ook innerlijk, in de mate dat *elke zonde, ook een dagelijkse, een ongezonde gehechtheid aan de schepselen met zich meebrengt. Deze gehechtheid heeft een loutering nodig, hetzij hier op aarde, hetzij na de dood in de toestand die vagevuur wordt genoemd*.¹⁸ Daarom blijven er door onze menselijke zwakheid en aantrekking tot het kwaad, *resten van de zonde* achter. Deze worden verwijderd door de aflaat, altijd door de genade van Christus, die, zoals Sint Paulus VI schreef, zelf *onze aflaat*¹⁹ wordt genoemd. De Apostolische Penitentiaria zal regels uitvaardigen voor het verkrijgen en spiritueel vruchtbaar maken van de praktijk van de jubileumaflaat.

Deze intense ervaring van vergeving kan alleen maar ons hart en onze geest openen om te vergeven. Vergeving verandert het verleden niet; het kan niet veranderen wat er in het verleden is gebeurd, maar het stelt ons wel in staat om de toekomst te veranderen en een ander leven te leiden, vrij van woede, wrok en wraak. Een toekomst die wordt verlicht door vergeving, stelt ons in staat om met een serenere blik naar het verleden te kijken, zelfs als onze ogen nog steeds vertroebeld zijn door tranen.

Tijdens het laatste Buitengewoon Jubeljaar heb ik Missionarissen van Barmhartigheid

¹⁸ *Catechismus van de Katholieke Kerk*, nr. 1472.

¹⁹ Apostolische brief *Apostolorum limina*, 23 mei 1974, II.

aangesteld, die nog steeds een essentiële missie vervullen. Ik hoop dat zij tijdens het komende Jubeljaar hun ambt uitoefenen door de hoop te doen herleven en vergeving te schenken, telkens wanneer een zondaar met een open hart en een berouwvolle geest tot hen komt. Mogen zij instrumenten van verzoening blijven en ons helpen om met oprechte hoop, voortkomend uit de barmhartigheid van de Vader, naar de toekomst te kijken. Ik moedig bisschoppen aan om gebruik te maken van hun waardevolle ambt, door hen vooral daarheen te sturen waar de hoop ernstig op de proef wordt gesteld, zoals gevangenissen, ziekenhuizen en plaatsen waar de menselijke waardigheid wordt geschonden, in de meest achtergestelde situaties en omstandigheden van extreem verval. Moge in dit Jubeljaar niemand de kans worden ontnomen om Gods vergeving en troost te ontvangen.

24. Hoop vindt haar hoogste getuige in de *Moeder Gods*. In haar zien we dat hoop geen naïef optimisme is, maar een genadegave te midden van de realiteit van het leven. Zoals elke moeder dacht Maria, aan de toekomst van haar Zoon elke keer als ze naar Hem keek. De woorden die Simeon in de tempel tot haar sprak, bleven in haar hart gegrift: *Weet wel dat velen in Israël vanwege Hem ten val zullen komen of juist zullen opstaan. Hij zal een teken zijn dat weersproken wordt, en zelf zult u als door een zwaard doorstoken worden* (Lc 2,34-35). Aan de voet van het kruis was ze getuige van de passie en de dood van Jezus, haar onschuldige zoon. Ondanks haar overweldigende verdriet hernieuwde ze haar *fiat*, zonder de hoop en het vertrouwen in God te verliezen. Op deze manier werkte ze voor ons mee aan de vervulling van alles wat haar Zoon had aangekondigd, toen Hij zei dat Hij *veel zou moeten lijden en door de oudsten van het volk, de hogepriesters en de schriftgeleerden verworpen zou worden, en dat Hij gedood zou worden, maar drie dagen later zou opstaan* (Mc. 8,31). In de kweeling van die pijn die uit liefde werd geboren, werd Maria onze Moeder, de Moeder van Hoop. Het is geen toeval dat de volksvroomheid de Heilige Maagd blijft aanroepen als *Stella Maris*, een titel die de zekere hoop uitdrukt dat, te midden van de stormen van het leven, de Moeder Gods ons te hulp komt, ons ondersteunt en ons aanmoedigt te volharden in hoop en vertrouwen.

In dit verband wil ik erop wijzen dat het heiligdom van Onze-Lieve-Vrouw van Guadalupe in Mexico-stad zich voorbereidt om in 2031 de vijfhonderdste verjaardag van de eerste verschijning van Onze-Lieve-Vrouw te vieren. De Moeder Gods bracht met medewerking van de jonge Juan Diego een revolutionaire boodschap van hoop, die ze tot op de dag van vandaag herhaalt aan alle pelgrims en gelovigen: *Ben ik niet hier, ik die uw Moeder ben?*²⁰ Deze boodschap is kenmerkend voor de vele Mariaheiligdommen over de hele wereld, waar talloze pelgrims hun zorgen, verdriet en hoop aan de Heilige Moeder Gods toevertrouwen. Mogen deze heiligdommen tijdens het Jubeljaar heilige plaatsen van gastvrijheid zijn en bevoorrechte ruimten om de hoop te verlevendigen. Ik nodig alle pelgrims die naar Rome komen uit om te bidden in de Mariaheiligdommen van de stad, om de Maagd Maria te vereren en haar bescherming af te smeken. Ik vertrouw erop dat iedereen, vooral de lijdende en meest

²⁰ *Nican Mopohua*, nr. 119.

behoefte mensen, de nabijheid van Maria mogen ervaren, de meest liefdevolle moeder, die haar kinderen nooit in de steek laat en die voor het heilige volk van God *een teken van vaste hoop* is.²¹

25. Laten we op onze weg naar het Jubeljaar terugkeren naar de Heilige Schrift en ons realiseren dat deze woorden tot ons zijn gericht: *Het is onze toevlucht om vast te houden aan de hoop die voor ons ligt. Deze hoop dient als een betrouwbaar en zeker anker voor onze ziel, en strekt zich uit tot voorbij het voorhangsel, waar Jezus al als voorloper voor ons is binnengegaan* (Heb 6,18-20). Dit is een krachtige oproep om de hoop die ons gegeven is nooit te verliezen, maar deze vast te houden door onze toevlucht bij God te zoeken.

Het sprekende beeld van het anker symboliseert de stabiliteit en zekerheid die we bezitten als we ons toevertrouwen aan de Heer Jezus, zelfs te midden van de woeste wateren van het leven. De stormen kunnen ons nooit meesleuren omdat we verankerd zijn in de hoop op genade, die ons in staat stelt om in Christus te leven, zegevierend over zonde, angst en dood. Deze hoop, die veel groter is dan dagelijkse voldoeningen en verbeteringen van levensomstandigheden, stelt ons in staat om boven de beproevingen uit te stijgen. Deze hoop spoort ons aan om door te gaan zonder de grootsheid van het doel waartoe we geroepen zijn uit het oog te verliezen: de hemel.

Het aanstaande Jubeljaar zal daarom een Heilig Jaar zijn, gekenmerkt door de hoop die niet vervliegt, de hoop op God. Moge dit ons helpen om het noodzakelijke vertrouwen te herwinnen, niet alleen in de Kerk, maar ook in de samenleving, in intermenselijke relaties en in internationale betrekkingen en in onze opdracht om de waardigheid van ieder mens te bevorderen en de schepping te respecteren. Moge ons geloofsgetuigenis een zuurdesem van echte hoop zijn in onze wereld, een voorbode van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (cf. 2 Pe 3,13), waar volkeren in gerechtigheid en harmonie zullen leven, uitkijkend naar de vervulling van de beloften van de Heer.

Laten we ons nu al laten aantrekken door deze hoop en deze uitstralen naar iedereen die ernaar hunkert. Moge onze levenswijze hen aansporen: *Wacht op de Heer, wees moedig en vastberaden, ja, wacht op de Heer* (Ps 27,14). Moge de kracht van deze hoop ons heden vervullen en ons met vertrouwen doen uitzien naar de wederkomst van de Heer Jezus Christus, aan wie alle lof en eer toekomt, nu en voor altijd.

Gegeven te Rome, bij Sint-Jan van Lateranen, op 9 mei, het feest van de Hemelvaart van de Heer in het jaar 2024, het twaalfde van mijn pontificaat.

FRANCISCUS

²¹ Tweede Vaticaanse Oecumenische Concilie, dogmatische constitutie *Lumen gentium*, nr. 68.

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana